

Puheita yhteiskunnallisista asioista.

PUHE KUOPIOSSA JA OULUSSA

Kuopiossa 4/6 ja Oulussa 24/6 1905.

Arvoisat kansalaiset! Rakkaat aatetoverit!

1848 vuoden vallankumous Ranskassa syntyi siitä, että hallitus ei tahtonut suostua minkäänlaiseen ääpi-oikeuden laajennukseen. Ja sen mainingit ulottuivat useampiin muihinkin maihin, myöskin Saksaan. Siellä säädettiin melkein yleinen ja yhtäläinen äänioikeus, mutta jo seuraavina vuosina pääsi taantumus vallalle aina vuoteen 1858, jolloin Vilhelm, myöhemmin Saksan ensimmäinen keisari, tuli Preussin hallitsijaksi. Silloin taas joku "uudemman ajan" tuulahdus, ja vapaamielisyyden puolueen merkitys kasvoi. Mutta tämä ei kestänyt monta vuotta. Preussin hallitus rupesi puuhaamaan uutta sotajärjestelmää ja vaati siihen uusia veroja eduskunnalta. Hallituksen ja eduskunnan väli rikkoutui auttamattomasti, kun jälkimäinen asettui jyrkästi kieltävälle kannalle. Eduskunta väitti, että hallituksella ei ollut mitään *oikeutta* tämmöiseen sotajärjestelmän säätämiseen vastoin eduskunnan tahtoa ja ilman sen myöntymistä. Riita vapaamielisten eli perustuslaillisten käsityksen mukaan ei ollut muuta kuin riita *paremmasta oikeudesta*.

Silloin astui taistelutantereelle Saksan suuri työväenagitaattori Ferdinand Lassalle. Hän väitti empimättä esitelmässään "Ueber Verfassungswesen" (valtiomuotojen luonteesta), että jokainen valtiomuoto riippuu asianomaisista valtasuhteista, että "valtiomuotokysymykset eivät ole oikeudenkysymyksiä, että *todellisuuudessa* tämmöisissä asioissa vielä *oikeus on sama kuin valta* ja että huutaminen: "hallitusmuoto on vaarassa" ei

auta, jos ei ole olemassa vastaavia voimia sen tukemiseksi. Ja toisessa puheessaan "Was nun?" (Mitä nyt?) hän esittää mihin keinoihin olisi ryhdyttävä, jotta nämä kansalliset voimat kasvaisivat: keinot ovat muka toiset Englannissa, toiset Saksassa j. n. e.

Lassallen väite herätti ääretöntä huomiota. Saksan perustuslailliset kiljuivat vihasta, vaikka Lassalle ei ollut lausunut muuta kuin mitä jokainen reaalipolitikko oikeaksi tunnustaa ja vaikka hän ei suinkaan ollut sanonut eikä tahtonutkaan sanoa, että tuo tosiasia on hyväksyttävä ja niinkuin sen olla pitää. Mutta seuraus tästä hyökkäyksestä Lassallea vastaan oli se, että hän vieraantui perustuslaillisista yhä kauemmaksi. Ja työväki itse teki samoin vapaamielisten ymmärtämättömän käytöksen johdosta yleensä. Siihen asti oli työväki enimmäkseen käynyt hallituksen vastustuspuolueen, vapaamielisten, vanavedessä: se oli kuten Lassalle itse sanoo "der selbstlose Chor und der Resonanzboden der Fortschrittspartei" (edistyspuolueen vaatimaton kööri ja kumupohja). Mutta itsenäisyyden oireita oli jo olemassa. Työväestö pyysi ensin päästä vapaamielisten "kansallisyhdistyksen" jäseniksi; siihen vastattiin näiden puolelta, että työväestö on katsottava sen "kunniajäseniksi", ja kun ehdotettiin äänioikeusolojen korjaamista kansanvaltaisempaan suuntaan — hallitus oli näet muuttanut yleisen äänioikeuden Preussissa vieläkin valitsevaksi ylen rahavaltaiseksi kolmiluokkajärjestelmäksi —, niin enemmistö oli sitä mieltä, että *tämä kysymys ei ollut polttava: olihan tuo vanhoillinen eduskunta ponttevasti vastustanut hallitusta*. Silloin loppui työväestön kärsivällisyys. Se päätti asettua aivan itsenäiselle kannalle, kun se selvään huomasi, että vapaamielisten tarkoitus oli perustuslaillisessa kysymyksessä käyttää köyhälistöä ainoastaan sen verran kuin heidän omat luokkaetunsa vaativat: köyhälistö saisi kyllä hakea kastanjat tulesta, siinä kaikki; vaivastaan se ei saisi sen enempää. Saksan proletariaatti päätti nyt kokoontua yleiseen kokoukseen asiain tilasta neuvottelemaan. Mutta tätä yleistä kokousta vastustivat vapaamieliset

jyrkästi. Heidän äänenkannattajansa julisti: "Juuri nykyään on työväenliike sopimaton, jos sillä yleensä on joku vaikutus, voi se vaan olla vahingollinen. Me elämme mitä totisimman valtiollisen taistelun aikana, meidän valtioelämämme on kovasti uhattu; nyt tulee kaikkien, jotka pitävät uskollisesti kiinni valtiomuodostamme, yhtyä mitä voimakkaimmin vastustamaan vastustajien hyökkäyksiä. Työväestön tulee käyttää koko voimansa yhteen suureen päämäärään, joka on koko kansan sydämellä, nimittäin henkiseen taisteluun valtiomuodosta". Tämä kuului sangen hyvältä ja otolliselta; ikävä vaan, että itsekkäisyys koko alastomuudessaan loistaa tämän tosiaan kauniin verhon takana. Saksan työväestö pani sentakia tuumansa kaikista näistä varoituksesta huolimatta toimeen. Ja Lassalle kävi kirjoituksellansa "Offenes Antwort-Schreiben" alkaneen liikkeen etunenässä. — Tässä kirjoituksessa, josta Saksan nyt niin mahtava työväenliike on saanut ensimmäisen alkunsa, hän mahtavin kaunopuheliain sanoin toitottaa työväestön korviin, että sen tulee muodostua itsenäiseksi, valtiolliseksi puolueeksi ja asettaa yleinen, yhtäläinen ja suoranainen äänioikeus tämän puolueen periaatteelliseksi tunnussanaksi ja sotalipuksi". Ja Lassalle huutaa Saksan — ja kaikkien maitten — työväelle: "Yleinen ja suoranainen äänioikeus ei ole vaan teidän valtiollinen, vaan myöskin teidän yhteiskunnallinen perusoehjeenne, kaiken sosiaalisen avun perusehtona. Se on ainoa keino, millä voi parantaa työväestön aineellista tilaa ... Järjestykää laillista ja rauhallista, mutta väsymätöntä, yhtämittaista agitatsioonia varten yleisen ja suoranaisen äänioikeuden saavuttamiseksi. Siitä tuokiosta asti, jolloin liitossamme on 100,000 työmiestä, on se jo oleva valta, joka jokaisen täytyy ottaa lukuun. Levittäkää tämä huuto joka tehtaaseen, joka kylään, joka mökkiin. Vuodattakoot kaupunkilaistyömiehet korkeampaa tietoa ja sivistystensä maalaistyöväestöön. Puhukaa, keskustelkaa kaikkialla, joka päivä lakkaamatta, herkeämättä rauhallisissa julkisissa, kuten yksityisissäkin kokouksissa yleisen ja suoranaisen ääni-

oikeuden välttämättömyydestä. Mitä enemmän teidän äänenne miljoonittain kaikuu, sitä vastustamattomammaksi käy sen paino. Perustakaa kassoja, joihin jokaisen tulee maksaa osuutensa. Perustakaa näillä kassoilla, jotka huolimatta osuuksien pienuudesta muodostavat agitatsioonitarkoituksia varten suuremmoisen rahallisen voiman ... lentokirjasia. Palkatkaa näillä varoilla agenteja, jotka vievät ymmärtäväisyyttä maan joka sopukkaan, tunkeutuvat tällä huudolla jokaisen työntekijän, jokaisen mäkitupalaisen, jokaisen peltomiehen sydämeen. Maksakaa näistä varoista korvausta semmoisille työmiehille, jotka tämän toiminnan kautta ovat kärsineet vahinkoa ja vainoa. Uudistakaa joka päivä tätä samaa, uudistakaa tätä samaa, aina tätä samaa! Jotta enemmän sitä uudistetaan, sitä enemmän se leviää, sitä mahtavammaksi kasvaa sen voima. *Käytännöllisen menestyksen* koko taito on siinä, että joka kerta *kootaan* koko voima *yhteen kohtaan* — tärkeimpään kohtaan, eikä katsota oikeaan eikä vasempaan. Älkää katsoko oikeaan eikä vasempaan, oikaa kuuroja kaikelle, joka ei ole yleistä ja suoranaista äänioikeutta tahi ole sen yhteydessä ja siihen johdata Jos 88—96% koko väestöstä käsittää yleisen äänioikeuden *vatsakysymykseksi* ja levittää sitä *vatsan lämmöllä* koko kansallisruumiiseen — olkaa huolehti, ei löydy sitä voimaa, joka kauan voisi tätä vastustaa. *Tämä on se merkki, joka teidän tulee pystyttää. Tämä on se merkki, jossa te voitatte. Teillä ei ole mitään toista!*

Suomen kansa on sekin taistellut taistelunsa isiltä perittyjen oikeuksien puolesta. Ja jokainen, jonka silmät ovat olleet auki, on nähnyt, että oikeus aina vielä on sama kuin valta.

Mitenkä voi Suomi tulla voimakkaammaksi? Emme voi nyt ottaa lukuun kanuunoja ja muita murhasseita. Suomen kansa voi tulla voimakkaammaksi

pääasiallisesti siten, että *koko kansa* saa ottaa osaa yleisten asioiden määräämiseen ja isänmaan menestyksen luomiseen *tehokkaalla, aktiivisella tavalla*. Ja se tapahtuu etupäässä yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden suomalaisella kaikille täysi-ikäisille kansalaisille eroituksetta. Oikeuksia kaikille, ei vaan velvollisuuksia ja varsinkin *kansallisuuden kallein aarre, yleinen ja yhtäläinen äänioikeus kaikille!*

Valtiopäivät, "kansan eduskunta", ovat koettaneet puolustaa kansan oikeuksia. Mutta tämä eduskunta ei olekaan kansan eduskunta, vaan ainoastaan muutamien harvojen etuoikeutettujen kansalaisten eduskunta. Olkoon tämä selvänä ainakin Suomen köyhälistölle! Ja älköön tuo pieni joukko rohjetko nimittää itseänsä Suomen kansan eduskunnaksi! *Hävetköön toki! Kansan suuri, valtava enemmistö ei ole tätä eduskuntaa valinnut, tämä kantajoukko ei milloinkaan tule tunnustamaan semmoista rahavaltaiten joukkiota "Suomen kansan" edustajaksi*. Raivottakoon tätä väitettä vastaan niin paljon kuin tahdotaan, ei se siitä muutu. Se on sittenkin tosi ja tosi ei tuleksakaan pala, "loistavalla otsalla" seisoo aina totuus tyynenä kaikkia parjaajia vastaan!

Eduskunta on puoltanut oikeuksiamme. Hyvä! Mutta se ei ole hankkinut sitä mitä Lassalle vaatii, oikeuksien tukemiseksi. Se tekee kuin perustuslailliset Preussissa. Se huutaa oikeuksia, mutta se ei hanki valtaa. Ja valta on *meillä* yleinen, suoranainen ja yhtäläinen äänioikeus.

Ei ole laillisia oloja maassamme! No niin! Sen takia on jarrutus pantava toimeen valtiomuodon suojelemiseksi. Hyvä! Mutta valtaa tarvitaan myös. "Missä tämä ristiriita on olemassa" sanoo Lassalle, "siinä on *kirjoitettu* valtiomuoto — ei mikään Jumala eikä mikään huuto voi sitä auttaa — auttamattomasti hukassa!" Ja *valta* on *meillä*, toistan sen vielä kerran, yleinen, suoranainen ja yhtäläinen äänioikeus.

Aateliston ja porvariston päätös viime valtiopäivillä oli sen takia *valtiollinen tyhmyys*. Sillä kun he eivät tahtoneet hankkia voimaa tukemaan kansanedus-

kunnan ja itse kansan valtaa, *pettivät he isänmaansa ja kansansa*. Se tulee olemaan historian lahjomaton tuomio.

Mutta se ei ollut ainoastaan valtiollinen tyhmyys, vaan se oli *valtiollista itsekkäisyyttä*, tahallista luokkaegoismia. Oman maan ja oman kansan valtiollista ahdinkotilaa käytettiin nähtävästi keppihevosena äänioikeuden syrjäyttämiseksi, omien luokkaetujen tukemiseksi. Yleisen äänioikeuden vastustajat eivät enää 20:llä vuosisadalla Kristuksen syntymisen perästä *keh-taa suorastaan* vastustaa sitä, vaan käyttävät kaikenlaisia verukkeita, asian lykkäystä eduskunnan täydellistä uusimista ja koko kansan valtiollista ahdinkotilaa.

Ja laillisten olojen palauttaminen ei ole, totta tosiaan, muuta kuin veruke, sillä jokainen reaaliolitiikko tietää, että, mitä laillisemmiksi olot maassa käyvät, sitä *suuremmaksi kasvaa yleisen äänioikeuden vastustajien vastustus*, sitä vähemmin on yläluokka päästyään palkhästä halukas luovuttamaan mitään "vallastansa". Mutta kun yläluokka on hädässä, silloin se hakee turvaa alaluokankin riveistä, mutta päästyään vapaammille vesille, se ei anna sille mitään tästä avustuksesta.

Totuuden nimessä täytyy myöntää, että se on äänioikeuden laajentamiselle meillä *suuri etu*, että hallitus on syystä tai toisesta asettunut sen suhteen suopealle kannalle, jos kohta sen ehdotus ei ole kyllin pitkälle menevä. Ja sangen merkillinen seikka on, että muuttamat hallitusta lähellä olevat miehet, kuten esim. hra Danielsson, valtiopäivillä ovat puolustaneet jotenkin pitkälle käyvää reformia tässä suhteessa. Mikä hullunkurinen vastakohta ja samalla mikä häpeä: "Hallitus ehdottaa äänioikeuden laajennusta, sitä lähellä olevat miehet sitä puolustavat ja "kansaneduskunta" hylkää ehdotuksen kansan vallan laajentamisesta! O tempora, o mores! *Ei mikään muu asia todista niin selvästi, että meiltä puuttuu todellinen kansaneduskunta kuin tämä yksinkertainen tosiasia*. Semmoisten kansanedustajain pitäisi oikeastaan seisoa julkisella paikalla häpeämässä

eikä kutsua itseänsä "kansansa perustuslaillisiksi puolustajiksi". Mikä ironia!

Tämä on suoraa, peittelemätöntä puhetta! Mutta Lassalle oli siinäkin oikeassa, kun hän väitti, että महतavin valtiollinen ase on suora peittelemätön puhe, kuinka asia oikeastaan on. Ja niin täytyy yleensä tehdä, vaikka aina on odottaminen "kansanvartijoiksi" luotujen loppumatonta kiljuntaa.

Suomen köyhälistö! Älkää arastelko! Tehkää aimo ryntäys kaikkia niitä vastaan, jotka tahtovat ryöstää teiltä teidän kallisarvoisimman aarteenne! Yhtykää empimättä kaikkiin niihin, jotka kannattavat yleistä ja yhtäläistä äänioikeutta — muusta huolimatta. Se on nykyään tärkein asianne. Kaikki muu seuraa sitte tästä oikeudesta: se, mikä on saatu, pysyy paremmin käsissemme ja voimme paljoa suuremmalla todennäköisyydellä saada lisääkin, kun *koko kansan todellinen eduskunta* sitä vaatii ja *koko kansa* harrastaa isänmaan edistystä.

Yleinen äänioikeus ylipäänsä tekee kaiken kehityksen tasaiseksi ja estää väkivaltaisuuksia eri kansaluokkien harrastuksissa. Se ei ole muuttanut eikä muuta valtiota proletaariseksi, mutta se on tulevaisuuden proletaarisen valtion ehdottomana edellytyksenä. Ja turhaan on sitä vastaan väitetty sitä ja tätä. "Yleinen ja suoranainen äänioikeus," sanoo Lassalle "Työväenohjelmassaan", on ainoa keino, joka itsestänsä taas pysyväisesti tasoittaa ne hairahdukset, joihin sen väärinkäyttäminen satunnaisesti on johtanut. Se on keihäs, joka itse parantaa ne haavat, jotka se on iskenyt. Ajan pitkään ei muu voikaan yleisen ja suoranaisen äänioikeuden vallitessa olla mahdollista, kuin että valittu eduskunta on sen kansan tarkka kuvastus, joka sen on valinnut.

Kansan täytyy sentakia aina pitää yleistä ja suoranaista vaalioikeutta välttämättömänä valtiollisena taistelukeinona, kaikkien perusteellisimpana ja tärkeimpänä vaatimuksenansa".

Ja kun meilläkin on saatu yleinen, suoranainen ja yhtäläinen äänioikeus säädystä ja suvusta riippumatta, silloin on meidänkin tulevaisuutemme taattu.

“Oletteko te milloinkaan korkealta vuorelta nähneet auringon nousua?”

Purppurareunus panee äärimmäisen taivaanrannan punaiseksi ja veriseksi, ilmoittaen uuden valon tuloa, sumut ja pilvet lähtevät nopeasti liikkeelle, kasaantuvat kokoon ja heittäytyvät aamuruskoa vastaan, peittäen hetkeksi sen säteitä — mutta ei mikään maallinen voima voi estää itse auringon vitkaista ja majesteetillista nousua, joka tuntia myöhemmin koko maailmalle näkyvänä, heleästi loistavana ja lämmittävänä paistaa taivaan kannella.

Mitä tunti on jokaisen päivän luonnonkuvaamossa, sitä on yksi tai kaksi vuosikymmentä tuossa maailman historiallisen auringonnousun vielä paljoa suuremmissä näytelmässä!”

Lentokirjasesta “Kaksi puhetta äänioikeudesta”.

PUHE KOTKASSA

Kotkan t. y:n arpajaisissa 14 p. heinäk. 1907.

Arv. kansalaiset! Rakkaat aatetoverit!

Kuningas- eli hallitsijavalta on lähtenyt ylimysvalta: kuningas on tämän ylimystön voimakkain edustaja sodan ja rauhan toimissa. Tämä yhden miehen valta kävi tavallisesti ajan pitkään ylimystölle kovin raskittavaksi: maalliset ja hengelliset suurmiehet, aatelisto ja papisto asettuivat sitä vastaan. Mutta alhaisemmat kansankerrokset tunkeutuivat esille yhä selvemmin, porvaristo astui maailman näyttämölle tuotantoprosessin kehittyessä. Kuningasvalta koetti tästä hakea tukea ylimystöä vastaan, mutta porvariston valta ja itsetietoisuus omista eduistaan kasvoi kasvamistaan ja tämä pakotti vihdoin kuningasvallan ja ylimystön liittymään yhteen